

POSTANOWIENIE

Dnia 6 października 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Krzysztof Pietrzykowski (przewodniczący)

SSN Mirosław Bączyk

SSA Marek Machnij (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa A. P.

przeciwko Skarbowi Państwa - Zakładowi Karnemu w W.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 6 października 2011 r.,

zażalenia powoda na orzeczenie o kosztach, zawarte w wyroku Sądu Apelacyjnego

z dnia 11 marca 2011 r.,

- 1) oddała zażalenie,
- 2) zasądza od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego na rzecz adwokata E. G., prowadzącej kancelarię adwokacką w W., kwotę 450 (czterysta pięćdziesiąt) zł, powiększoną o należny podatek od towarów i usług (VAT), tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu zażaleniowym.

Uzasadnienie

Sąd Apelacyjny postanowieniem zawartym w wyroku z dnia 11 marca 2011 r. zasądził od powoda, którego apelacja została oddalona, na rzecz pozwanego Skarbu Państwa – Zakładu Karnego w W. kwotę 2.700 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego. W uzasadnieniu Sąd Apelacyjny wskazał, że nie znalazł podstaw do odstąpienia od obciążania powoda kosztami postępowania na podstawie art. 102 k.p.c. z uwagi na brak w tej sprawie „wypadku szczególnie uzasadnionego”, o którym mowa w tym przepisie. Sąd wskazał w szczególności, że dostatecznej podstawy do odstąpienia od ogólnej zasady orzekania o kosztach, przewidzianej w art. 98 k.p.c., nie może stanowić jedynie zła sytuacja majątkowa strony, zaś brak możliwości poniesienia przez nią zasądzonych kosztów nie ma znaczenia dla orzekania w tym przedmiocie, lecz dla skuteczności ewentualnego postępowania egzekucyjnego.

W zażaleniu na to postanowienie powód zarzucił naruszenie art. 102 k.p.c. przez nieuwzględnienie jego trudnej sytuacji majątkowej, która całkowicie uniemożliwia mu poniesienie zasądzonych kosztów postępowania. Wskazał także, że jego roszczenie nie zostało uwzględnione wyłącznie z uwagi na podniesienie przez pozwanego zarzutu przedawnienia. W uzupełnieniu zażalenia skarżący przedłożył także dokumenty wskazujące na jego złą sytuację finansową.

Pozwany nie ustosunkował się merytorycznie do zażalenia, oświadczając, że pozostawia ocenę jego zasadności Sądowi Najwyższemu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Możliwość odstąpienia od obciążania strony przegrywającej kosztami postępowania na podstawie art. 102 k.p.c. stanowi autonomiczne uprawnienie sądu rozpoznającego sprawę. Uchylenie takiego orzeczenia w ramach kontroli instancyjnej może więc dotyczyć jedynie wypadków, w których sąd w rażący sposób naruszył reguły dyskrecjonalnej oceny okoliczności sprawy w zakresie istnienia „szczególnie uzasadnionego wypadku”, o którym mowa w tym przepisie (tak Sąd Najwyższy m.in. w postanowieniach: z dnia 3 lutego 2010 r. sygn. akt II PK 192/09, niepubl., z dnia 25 marca 2011 r. sygn. akt IV CZ 136/10, niepubl. oraz z dnia 1 czerwca 2011 r. sygn. akt II CZ 24/11, niepubl.).

Analiza argumentów przytoczonych na uzasadnienie zaskarżonego postanowienia wskazuje, że Sąd Apelacyjny zastosował art. 102 k.p.c. w prawidłowy sposób, poddając dostatecznej ocenie okoliczności istotne z perspektywy tego przepisu. Skarżący nie zakwestionował skutecznie trafności tej argumentacji, nie wykazując w szczególności, by wbrew twierdzeniom Sądu Apelacyjnego wyłącznie sama sytuacja majątkowa powoda uzasadniała odstąpienie od obciążania go kosztami postępowania.

Należy jednocześnie zauważyć, że twierdzenie skarżącego, że w sprawie zachodzą także inne okoliczności, wskazujące na konieczność zastosowania art. 102 k.p.c., nie zostało poparte jakąkolwiek przekonującą argumentacją. Jako jedyną okoliczność tego rodzaju skarżący wskazał nieuwzględnienie dochodzonego roszczenia z uwagi na jego przedawnienie. Nie świadczy to jednak o wystąpieniu w tej sprawie „szczególnie uzasadnionego wypadku” w rozumieniu art. 102 k.p.c. Okoliczność ta mogłaby wprawdzie wskazywać na subiektywne przekonanie skarżącego co do zasadności jego roszczenia i w połączeniu z jego sytuacją majątkową uzasadniać zastosowanie art. 102 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2011 r., I CZ 171/10, niepubl.), ale w zażaleniu nie wykazano, aby taka sytuacja miała miejsce w niniejszej sprawie. Podzielić można bowiem stanowisko Sądu Apelacyjnego, że z uwagi na powszechne występowanie przez skazanych z roszczeniami o ochronę dóbr osobistych, terminy przedawnienia wskazane w art. 442¹ k.c. były znane w środowisku osadzonych. Skuteczne powołanie się na art. 102 k.p.c. wymagałoby więc co najmniej uprawdopodobnienia przez skarżącego braku swojej wiedzy w tym zakresie.

Z tego punktu widzenia istotne jest również to, że roszczenie powoda obejmowało okres jego pobytu w pozwanym Zakładzie Karnym od dnia 5 lutego 2004 r. do dnia 6 października 2004 r., natomiast pozew w niniejszej sprawie został wniesiony dopiero w dniu 26 lipca 2010 r., a więc znacznie po upływie trzyletniego terminu przedawnienia, wynikającego w tej sprawie z przepisów art. 442¹ § 1 i 3 k.c. w zw. z art. 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 80, poz. 538), którego bieg skończył się z dniem 6 października 2007 r. Tak znaczne (niemal trzyletnie) opóźnienie w wytoczeniu powództwa dodatkowo

przemawia za trafnością poglądu Sądu Apelacyjnego, że nawet subiektywnie powód nie mógł pozostawać w uzasadnionym przekonaniu, iż jego żądanie może być jeszcze skutecznie dochodzone.

Dodać wypada, że dowody powołane przez skarżącego w uzupełnieniu zażalenia dotyczą okoliczności, które były już wcześniej podniesione we wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, wobec czego nie uzupełniają znanych dotychczas okoliczności związanych z sytuacją majątkową powoda. Z tego względu nie miały żadnego znaczenia przy ocenie zasadności niniejszego zażalenia.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzeczono jak w postanowieniu. O kosztach pomocy prawnej udzielonej skarżącemu z urzędu rozstrzygnięto na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze (t. jedn. Dz.U. z 2009 r. Nr 146, poz. 1188 ze zm.) w zw. z § 6 pkt 3 w zw. z § 13 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.).